

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Ε1 ΕΑΔΗΣΥ/2022

(του άρθρου 347 παρ. 2 περ. δ' του ν. 4412/2016)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016

Στην Αθήνα σήμερα, 27 Δεκεμβρίου 2022, ημέρα Τρίτη και ώρα 13:00 μ.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος της Αρχής

Μέλη: Ευαγγελία Κουτούπα, Σύμβουλος της Αρχής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Χανής, Σύμβουλος της Αρχής

Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλος της Αρχής

Αδάμ Καραγλάνης, Μέλος της Αρχής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Βασιλική Σκαρτσούνη, Μέλος της Αρχής

Δημήτριος Σταθακόπουλος, Μέλος της Αρχής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθηνά Σοφιάνιδου, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού

Εισηγήτριες: Μίνα Καλογρίδου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., Προϊσταμένη Διεύθυνσης Μελετών και Γνωμοδοτήσεων, Αθανασία Τσιτλακίδου, Πολιτικός Μηχανικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., Αυτοτελής Γραφείο Θεσσαλονίκης (μέσω τηλεδιάσκεψης).

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, παρέστησαν οι Εισηγήτριες, οι οποίες αποχώρησαν πριν τη λήψη απόφασης των Μελών της Επιτροπής.

ΘΕΜΑ: «Διατύπωση γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. δ' του ν.4412/2016, στο πλαίσιο διαβούλευσης σχεδίου εγκυκλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με αντικείμενο «Διευκρινήσεις σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 152 και 154 του ν. 4938/2022 (Α' 109)».

I. Με το από 19.12.2022 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, το οποίο έλαβε αρ. πρωτ. εισ. ΕΑΔΗΣΥ 6511/20.12.2022, διαβιβάσθηκε στην Αρχή σχέδιο της εν θέματι εγκυκλίου.

Ακολούθως, στις 23.12.2022 (αρ.πρωτ.εισ. ΕΑΔΗΣΥ 6602/27.12.2022), με νέο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, επανυποβλήθηκε τροποποιημένο σχέδιο εγκυκλίου.

II. Το υποβληθέν στην Αρχή σχέδιο της Εγκυκλίου προς διαβούλευση διαλαμβάνει τα ακόλουθα:

«ΘΕΜΑ: Διευκρινήσεις σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 152 και 154 του ν. 4938/2022 (Α' 109)».

Σε συνέχεια της δημοσίευσης του ν. 4938/2022(Α' 109) και ειδικότερα των άρθρων 152 και 154 αυτού, σχετικά με τις ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και σε συνέχεια της με αριθμ. πρωτ. 294537/25.9.2022 εγκυκλίου μας με ΑΔΑ ΨΚΗΤ465ΧΘΞ-ΥΡΛ και έχοντας υπόψη μας τη με αριθμό γνώμη της ΕΑΔΗΣΥ, διευκρινίζουμε και τα κάτωθι:

1. Με τη διάταξη του άρθρου 152 ν. 4938/2022 προβλέφθηκε ότι κατ' εξαίρεση των υφιστάμενων διατάξεων, για όσο διάστημα εξακολουθεί να υφίσταται η ενεργειακή κρίση και πάντως για διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος, με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών δύναται να καθορίζονται α) ο τρόπος υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά, β) τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την πληρωμή των εργασιών που εκτελέστηκαν ή εκτελούνται στο πλαίσιο συμβάσεων κατασκευής δημόσιων έργων, εφόσον η προμήθεια των ανωτέρω υλικών έλαβε χώρα μετά την 1η.1.2022.

Σε εκτέλεση της άνω διάταξης εκδόθηκε η με αριθμό 275234/2022 (Β' 4767) απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών & Μεταφορών με την οποία καθορίστηκε ο τρόπος υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά.

Διευκρινίζεται ότι η απομειωμένη τιμή εργασιών που περιλαμβάνουν υλικά που αποζημιώνονται απολογιστικά, δεν αποτελούν νέες εργασίες και εντάσσονται στην ίδια ομάδα του αρχικού προϋπολογισμού του έργου. Η αναθεώρηση σύνθετων άρθρων εργασιών που περιλαμβάνουν υλικά που αποζημιώνονται απολογιστικά, δεν αναθεωρούνται ούτε κατά το μέρος εργασιών που δεν περιλαμβάνουν το αποζημιωθέν απολογιστικά υλικό.

Ως εγκεκριμένη τιμή του υλικού που ίσχυε κατά τον χρόνο δημοπράτησης του έργου, λαμβάνεται η τελευταία επίσημη εγκεκριμένη τιμή του υλικού.

Ειδικότερα για τον σκοπό αυτόν γίνεται χρήση της τελευταίας εγκεκριμένης τιμαριθμικής του Γ' τριμήνου του 2012 και της ανάλυσης της συνολικής τιμής μονάδας που υπολογίζεται βάσει αυτής από

τα αντίστοιχα αναλυτικά τιμολόγια (ΑΤΟΕ, ΑΤΗΕ, ΥΔΡ, ΟΔΟ κλπ.) που αναφέρονται στον κωδικό αναθεώρησης του προϋπολογισμού μελέτης για την παραπάνω εργασία και ισχύει ο τύπος: $P \text{ υλικού (\%)} = T \text{ υλικού (Γ' 2012)} / T \text{ άρθρου (Γ' 2012)}$. Με βάση το ανωτέρω ποσοστό υπολογίζεται η τιμή του υλικού (T (υλικού Εργολαβίας) που περιέχεται στη συμβατική τιμή του άρθρου της εκάστοτε εργολαβίας και πληρώνεται μέσω αυτού. Ισχύει ο τύπος: $T \text{ υλικού (Εργολαβίας)} = P \text{ υλικού (\%)} * T \text{ άρθρου (Εργολαβίας)}$.

Η τιμή του υλικού όπως αυτή υπολογίζεται ανωτέρω αφαιρείται από τη συμβατική τιμή της εργασίας αφού πρώτα απομειωθεί κατά την προσφερθείσα έκπτωση δημοπρασίας.

Ανάλογη μεθοδολογία ακολουθείται και για κάθε επόμενη εγκεκριμένη τιμή υλικού λαμβανομένης υπόψη της ανοιγμένης τιμής του υλικού κατά το ποσοστό συμμετοχής του στην τιμή του άρθρου βάσει των πρακτικών της ΕΔΤΔΕ του Γ' τριμήνου του 2012.

2. Στη διάταξη του άρθρου 154 ν. 4938/2022 προβλέπεται ως προς το δικαίωμα λήψης από ανάδοχο σύμβασης δημόσιου έργου, της εκεί προβλεπόμενης πρόσθετης καταβολής (πριμ), πέντε τοις εκατό (5%) επί του υπολειπόμενου συμβατικού ανταλλάγματος, η μεταξύ άλλων σωρευτική προϋπόθεση της προσκόμισης ισόποσης εγγυητικής επιστολής υπό την έννοια του άρθρου 72 του ν. 4412/2016 (Α' 147). Επιτρέπεται όμως αντί της προσκομίσεως τέτοιας εγγυητικής επιστολής, η επίκληση υποβληθείσας εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, αρκεί τούτη να καλύπτει και την παροχή ισόποσης πρόσθετης καταβολής (πριμ) προς τον ανάδοχο.

Η άνω πρόβλεψη για την εφαρμογή της επιβάλλει αυτονοήτως την πραγματική οικονομική κάλυψη, της καταβαλλόμενης πρόσθετης καταβολής (πριμ), η οποία δεν πληρείται όταν η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης έχει χρησιμοποιηθεί υπό του αναδόχου για την κάλυψη άλλου κινδύνου, όπως στις περιπτώσεις χρήσης αυτής για την λήψη προκαταβολής.

3. Προσθέτως στη διάταξη του αυτού ως άνω άρθρου, ορίζεται ως προϋπόθεση για την πληρωμή της πρόσθετης καταβολής (πριμ), η τήρηση των εγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων εκτέλεσης του έργου σε σχέση με τη συμβατική προθεσμία, όπως το χρονοδιάγραμμα του έργου έχουν διαμορφωθεί κατά την έναρξη ισχύος της διάταξης του άρθρου 154 ν. 4938/2022 ήτοι την 6.6.2022.

Ως «συμβατική» προθεσμία νοείται η προβλεπόμενη είτε στο άρθρο 48 παρ. 1 ν. 3669/2008 (Α' 116) «συνολική προθεσμία», είτε στο άρθρο 147 παρ. 1 ν. 4412/2016 (Α' 147) «συνολική προθεσμία», είτε όπως η διάταξη του άρθρου 147 παρ. 1 ν. 4412 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 66 παρ. 1 ν. 4782/2021 (Α' 36) «συνολική προθεσμία» και συνιστά την συνολική προθεσμία περαίωσης των εργασιών.

Τυχόν μεταβολές (παρατάσεις) του χρονοδιαγράμματος του έργου ως προς τις τμηματικές ή ενδιάμεσες τμηματικές ή αποκλειστικές προθεσμίες αυτού, εφόσον δεν παρατείνουν την συμβατική ή συνολική προθεσμία εκτέλεσης του έργου, δεν επηρεάζουν το δικαίωμα του αναδόχου να αιτηθεί την πληρωμή της πρόσθετης καταβολής (πριμ).

Της εγκυκλίου αυτής να λάβουν γνώση όλοι οι αρμόδιοι υπάλληλοι για την εφαρμογή της και να αναρτηθεί στην αντίστοιχη ιστοσελίδα της Γ.Γ.Υ. (www.ggde.gr) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και την αντίστοιχη ιστοσελίδα του Προγράμματος «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», για ενημέρωση παντός ενδιαφερομένου.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΧ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ».

III. Αρμοδιότητα Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Στο άρθρο 347 παρ. 2 περ. δ του ν.4412/2016 ορίζεται «δ) [...] Οι αρμόδιοι δημόσιοι φορείς υποχρεούνται να διαβουλεύονται εγγράφως ή προφορικά με την Αρχή πριν την έκδοση οποιασδήποτε εγκυκλίου ή κατευθυντήριας οδηγίας. Σε περίπτωση διαφωνίας, οι εν λόγω φορείς λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής και αιτιολογούν εγγράφως τις θέσεις τους.».

Η εν λόγω αρμοδιότητα αφορά στην προηγούμενη διαβούλευση σχεδίων εγκυκλίων με την Αρχή και αποτελεί διακριτή περίπτωση από την περιλαμβανόμενη στην περ. γ, γνωμοδοτική αρμοδιότητα της Αρχής, η οποία προβλέπεται επί έκδοσης νομοθετικών ρυθμίσεων ή κανονιστικών πράξεων. Η διαφοροποίηση αυτή συνδέεται με τη φύση των εγκυκλίων οδηγιών, οι οποίες δεν θέτουν κανόνες δικαίου, αλλά εκδίδονται προς καθοδήγηση των ενεργειών της διοίκησης και εν γένει προς παροχή διευκρινίσεων για την εφαρμογή κείμενων διατάξεων.

IV. Επί του περιεχομένου του σχεδίου εγκυκλίου

A. Εισαγωγικά

Η υπό εξέταση εγκύκλιος του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών είναι η δεύτερη επί των ιδίων διατάξεων, καθώς έχει εκδοθεί προγενέστερη, με θέμα « Διευκρινήσεις σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 152 έως και 154 ν. 4938/2022 (Α' 109)» (α.π. 294537/25-9-2022), πριν την έκδοση της οποίας, ωστόσο, δεν τηρήθηκε το στάδιο διαβούλευσης με την Αρχή.

Με την υπό έκδοση εγκύκλιο παρέχονται πρόσθετες διευκρινίσεις επί των άρθρων 152 «Τρόπος υπολογισμού αξίας και πληρωμής πρώτων υλών» και 154 «Καταβολή πριμ έγκαιρης παράδοσης έργου» του ίδιου ως άνω νόμου.

Επισημαίνεται, ότι τα εν λόγω άρθρα εισήχθησαν ως τροπολογία στο σχέδιο νόμου «Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών και λοιπές διατάξεις», χωρίς, επίσης, να υποβληθούν στην Αρχή για την άσκηση της γνωμοδοτικής της αρμοδιότητας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ (αα) του ν. 4013/2011. Αντιθέτως, κατόπιν σχετικού αιτήματος, εκδόθηκε η Γνώμη Γ13/2022 της Αρχής επί του σχεδίου Κοινής Απόφασης των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών, που αφορά στον «Καθορισμό τρόπου υπολογισμού της αξίας της ασφάλτου, του πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) και του πολυαιθυλενίου υψηλής πυκνότητας (HDPE) απολογιστικά» κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 152 του ίδιου ως άνω νόμου.

Ειδικότερα, οι διατάξεις των άρθρων 152 – 154 αποτελούν τροποποιητικές ρυθμίσεις ήδη συναφθεισών συμβάσεων έργου, οι οποίες κρίθηκαν αναγκαίες για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανέκυψαν κατά την εκτέλεση συμβάσεων έργου, ως απόρροια της υπέρμετρης αύξησης της τιμής των υλικών και της διατάραξης της εφοδιαστικής αλυσίδας, λόγω της διεθνούς ενεργειακής κρίσης συνεπεία του ρωσοουκρανικού πολέμου και των παρατεταμένων επιπτώσεων από την πανδημική κρίση covid-19.

Σημειώνεται, ότι οι εξαιρετικές ρυθμίσεις των άρθρων 152 και 154 του ν. 4938/2022 ίσχυαν μέχρι 06.12.2022. Επομένως, με την έκδοση της παρούσας εγκυκλίου διευκρινίζονται ζητήματα που σχετίζονται με την κανονικότητα των δαπανών σε συνέχεια των ανωτέρω ρυθμίσεων και αφορούν σε

συμβάσεις έργου, οι οποίες εμπίπτουν στο θεσμικό πλαίσιο, αναλόγως του χρόνου σύναψής τους, των ν. 3669/2008, 4412/2016 και 4782/2021.

Όπως δε ήδη έχει επισημανθεί και στη Γνώμη Γ13/2022 της Αρχής, οι τροποποιήσεις σε εκτελούμενες συμβάσεις, ακόμη και αν τίθενται με εθνική ρύθμιση, εφαρμόζονται υπό την επιφύλαξη των ενωσιακής προέλευσης άρθρων 132 και 337 του ν. 4412/2016 «Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους» που μετέφεραν αντίστοιχα στην εθνική έννομη τάξη τα άρθρα 72 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και 89 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, άλλως ελλοχεύει κίνδυνος παραβίασης κανόνων του ενωσιακού δικαίου.

B. Επί του περιεχομένου της εγκυκλίου

Με την υπό διαβούλευση εγκύκλιο παρέχονται διευκρινίσεις – οδηγίες εφαρμογής:

α) ως προς το άρθρο 152, για τον υπολογισμό της απομείωσης της τιμής των εργασιών που περιλαμβάνονται στα άρθρα των τιμολογίων, μετά την αφαίρεση της αξίας των υλικών ασφάλτου, PVC και HDPE που αποζημιώνονται απολογιστικά και

β) ως προς το άρθρο 154

i) για την υποχρέωση κατάθεσης και τον υπολογισμό της αξίας της πρόσθετης εγγυητικής επιστολής στην περίπτωση πρόσθετης καταβολής (πριμ) και

ii) της απαιτούμενης προϋπόθεσης τήρησης του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης έργου σε σχέση με τη συμβατική προθεσμία, όπως είχε διαμορφωθεί κατά την έναρξη ισχύος της διάταξης του άρθρου 154, δηλαδή στις 06.06.2022.

Συγκεκριμένα:

- Με την παρ. 1 της εγκυκλίου, αναφορικά με την εφαρμογή του άρθρου 152, διευκρινίζεται ότι η απομειωμένη τιμή εργασιών, οι οποίες περιλαμβάνουν υλικά που αποζημιώνονται απολογιστικά, δεν αποτελεί νέα εργασία, αλλά εντάσσεται στην ίδια ομάδα του αρχικού προϋπολογισμού του έργου, καθώς και ότι δεν καταβάλλεται δαπάνη αναθεώρησης ούτε κατά το μέρος εργασιών που δεν περιλαμβάνουν το αποζημιωθέν απολογιστικά υλικό, δηλαδή δεν καταβάλλεται δαπάνη αναθεώρησης στην απομειωμένη τιμή.

Περαιτέρω, παρέχονται οδηγίες για τον υπολογισμό της απομείωσης της τιμής των εργασιών, μετά την αφαίρεση της αξίας των υλικών ασφάλτου, PVC και HDPE που αποζημιώνονται απολογιστικά. Συγκεκριμένα, διευκρινίζεται ότι «ως εγκεκριμένη τιμή του υλικού που ίσχυε κατά τον χρόνο δημοπράτησης του έργου, λαμβάνεται η τελευταία επίσημη εγκεκριμένη τιμή του υλικού. Για τον σκοπό αυτόν γίνεται χρήση της τελευταίας εγκεκριμένης τιμαριθμικής (τιμής) του Γ' τριμήνου του 2012 και της ανάλυσης της συνολικής τιμής μονάδας που υπολογίζεται βάσει αυτής από τα αντίστοιχα αναλυτικά τιμολόγια (ΑΤΟΕ, ΑΤΗΕ, ΥΔΡ, ΟΔΟ κλπ.) που αναφέρονται στον κωδικό αναθεώρησης του προϋπολογισμού μελέτης για την παραπάνω εργασία και ισχύει ο τύπος: $P_{\text{υλικού}} (\%) = T_{\text{υλικού}} (Γ' 2012) / T_{\text{άρθρου}} (Γ' 2012)$. Με βάση το ανωτέρω ποσοστό υπολογίζεται η τιμή του υλικού ($T_{\text{υλικού}}$ (Εργολαβίας) που περιέχεται στη συμβατική τιμή του άρθρου της εκάστοτε εργολαβίας και πληρώνεται μέσω αυτού. Ισχύει ο τύπος: $T_{\text{υλικού}} (\text{Εργολαβίας}) = P_{\text{υλικού}} (\%) * T_{\text{άρθρου}} (\text{Εργολαβίας})$. Η τιμή του υλικού, όπως αυτή υπολογίζεται ανωτέρω, αφαιρείται από τη συμβατική τιμή της εργασίας, αφού πρώτα απομειωθεί κατά την προσφερθείσα έκπτωση δημοπρασίας. Ανάλογη μεθοδολογία ακολουθείται και για κάθε επόμενη εγκεκριμένη τιμή υλικού λαμβανομένης υπόψη της ανοιγμένης

τιμής του υλικού κατά το ποσοστό συμμετοχής του στην τιμή του άρθρου βάσει των πρακτικών της ΕΔΤΔΕ του Γ' τριμήνου του 2012.»

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται, ότι βάσει των άρθρων των ενιαίων τιμολογίων τα οποία ήταν σε ισχύ μέχρι τις 19.03.2013, γινόταν ξεχωριστή πιστοποίηση και πληρωμή της ποσότητας των εργασιών (δηλαδή πλην της αξίας της ασφάλτου), ενώ με την εφαρμογή της εγκυκλίου 9/27.02.2013, με θέμα «Αναπροσαρμογή και συμπλήρωση Ενιαίων Τιμολογίων Έργων», έγινε ενσωμάτωση της αξίας της ασφάλτου στην τιμή των άρθρων και επί της ουσίας καταργήθηκε ο απολογιστικός τρόπος υπολογισμού αυτής. Ως εκ τούτου το 2012 δεν υπήρχε άρθρο τιμολογίου με εργασίες ασφάλτου που να περιλαμβάνει την αξία του υλικού της ασφάλτου και συνεπώς δεν μπορεί να εφαρμοστεί ο προτεινόμενος μαθηματικός τύπος $\Pi \text{ υλικού (\%)} = \text{T υλικού (Γ' 2012)} / \text{T άρθρου (Γ' 2012)}$.

Επομένως, επί των παρεχόμενων ως άνω διευκρινίσεων της εγκυκλίου, η Αρχή διατυπώνει επιφυλάξεις ως προς την εφαρμογή του προτεινόμενου μαθηματικού τύπου, στην περίπτωση του υπολογισμού της απομείωσης του υλικού της ασφάλτου από το τιμολόγιο εργασιών (της ασφάλτου). Για τον λόγο αυτό, προτείνεται η αναδιατύπωσή τους, ως ακολούθως «*Ως εγκεκριμένη τιμή του υλικού ασφάλτου που ίσχυε κατά τον χρόνο δημοπράτησης του έργου, λαμβάνεται η τελευταία επίσημη εγκεκριμένη τιμή του υλικού, βάσει των πρακτικών της ΕΔΤΔΕ του Γ' τριμήνου του 2012 και πιο συγκεκριμένα αυτή του κωδικού *321* ΑΤΕΟ (ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΕΡΓΩΝ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ), η οποία και αφαιρείται από την τιμή του άρθρου του προϋπολογισμού μελέτης. Η έκπτωση εφαρμόζεται στο σύνολο της ομάδας στην οποία ανήκει το εν λόγω άρθρο.»*

Περαιτέρω, προς υποβοήθηση των εφαρμοστών της διάταξης του άρθρου 152, προτείνεται να περιληφθούν στην παρ. 1 της εγκυκλίου και διακριτά παραδείγματα για τον υπολογισμό της απομείωσης εργασιών στην περίπτωση που περιλαμβάνουν το υλικό της ασφάλτου, καθώς και στην περίπτωση που περιλαμβάνονται ως υλικά το PVC και το HDPE.

Επίσης, προτείνεται και διόρθωση των ονομασιών των αναλυτικών τιμολογίων στο ορθό, ήτοι ΑΤΕΟ, ΑΤΕΠ, ΑΤΗΕ, ΑΤΟΕ, ΑΤΥΕ κλπ.

- Με την παρ. 2 της εγκυκλίου παρέχεται διευκρίνιση αναφορικά με την υποχρέωση κατάθεσης εγγυητικής επιστολής από τον ανάδοχο, προκειμένου να λάβει πρόσθετη καταβολή (πριμ), στην περίπτωση μη χρήσης του άρθρου 153 του ν. 4938/2022 και της δυνατότητας επιμήκυνσης του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης της σύμβασης.

Ειδικότερα, στο άρθρο 154 του ν. 4938/2022 προβλέπεται, ως προϋπόθεση για τη λήψη από τον ανάδοχο δημόσιου έργου της πρόσθετης καταβολής (πριμ) ύψους (5%) επί του υπολειπόμενου συμβατικού ανταλλάγματος, η κατάθεση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, υπό την έννοια του άρθρου 72 του ν. 4412/2016 (Α' 147). Επιτρέπεται, όμως, αντί της κατάθεσης εγγυητικής επιστολής, η επίκληση της κατατεθείσας εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, αρκεί αυτή να καλύπτει και την παροχή ισόποσης πρόσθετης καταβολής (πριμ) προς τον ανάδοχο. Για την εφαρμογή της ως άνω πρόβλεψης απαιτείται αυτονοήτως η πραγματική οικονομική κάλυψη της καταβαλλόμενης πρόσθετης καταβολής (πριμ), η οποία δεν πληρούται όταν η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης έχει χρησιμοποιηθεί από τον ανάδοχο για την κάλυψη άλλου κινδύνου, όπως στις περιπτώσεις χρήσης αυτής για τη λήψη προκαταβολής.

Επισημαίνεται ότι με τον ν. 4782/2021 καταργήθηκε η δυνατότητα συμψηφισμού της εγγυητικής καλής εκτέλεσης με την εγγυητική προκαταβολής και η παρεχόμενη διευκρίνιση αφορά στην περίπτωση συμβάσεων στις οποίες έγινε χρήση της εν λόγω δυνατότητας.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εγκύκλιος αφορά και σε συμβάσεις έργου που υπάγονται στο ρυθμιστικό πλαίσιο των κανόνων εκτέλεσης του ν. 3669/2008, προτείνεται να συμπεριληφθούν και οδηγίες εφαρμογής για την περίπτωση της σταδιακής απομείωσης της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, όπως ίσχυε στον ν. 3669/2008, ομοίως και της δυνατότητας συμψηφισμού του υπολειπόμενου ποσού της εγγυητικής καλής εκτέλεσης με την εγγυητική της πρόσθετης καταβολής (πριμ).

Περαιτέρω, προτείνεται να παρασχεθούν οδηγίες για τις περιπτώσεις που απαιτείται τροποποίηση της σύμβασης, λαμβάνοντας υπόψη και τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 72, στην οποία παραπέμπει το άρθρο 154 του ν. 4938/2022.

Επίσης, κρίνεται σκόπιμο, να παρασχεθούν οδηγίες εφαρμογής για την περίπτωση ενδεχόμενης κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής που αφορά στο ποσό της πρόσθετης καταβολής «πριμ».

- Με την παρ. 3, προκειμένου να καταβληθεί το εν λόγω «πριμ», παρέχονται οδηγίες εφαρμογής της προϋπόθεσης τήρησης των εγκεκριμένων χρονοδιαγραμμάτων εκτέλεσης του έργου, σε σχέση με τη συμβατική προθεσμία, όπως το χρονοδιάγραμμα του έργου έχει διαμορφωθεί κατά την έναρξη ισχύος της διάταξης του άρθρου 154 του ν. 4938/2022, δηλαδή στις 06.06.2022.

Εν προκειμένω, η «συμβατική» προθεσμία του αρ. 154 του ν. 4938/2022 συνιστά τη συνολική προθεσμία περαίωσης των εργασιών και νοείται η οριζόμενη ως «συνολική προθεσμία» στα άρθρα: 48 παρ. 1 του ν. 3669/2008 (Α' 116), ή 147 παρ. 1 του ν. 4412/2016 (πριν την τροποποίηση του ν. 4782/2021), ή 66 παρ. 1 του ν. 4782/2021 (Α' 36), αναλόγως του υποκείμενου νομοθετικού πλαισίου σύναψης της σύμβασης.

Ως προς την τελευταία διευκρίνιση για τις παρατάσεις του χρονοδιαγράμματος, διαπιστώνεται ότι δεν γίνεται διάκριση μεταξύ παρατάσεων που χορηγούνται με ευθύνη του κυρίου του έργου ή με ευθύνη του αναδόχου. Η εν λόγω γενική αναφορά, μπορεί να οδηγήσει σε καταστάσεις επιβολής ποινικών ρητρών στον ανάδοχο, λόγω υπέρβασης, με υπαιτιότητά του, των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 148 του ν. 4412/2016 ή το άρθρο 49 του ν. 3669/2008 και παράλληλα να καταβληθεί στον ανάδοχο πρόσθετη καταβολή (πριμ), κατ' εφαρμογή του άρθρου 154. Αντιστοίχως, ζήτημα εφαρμογής μπορεί να τεθεί από τη διατύπωση του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 154, ως προς την ερμηνεία της «μη εμπρόθεσμης ολοκλήρωσης του έργου», σε σχέση με την υπαιτιότητα του αναδόχου ή μη («Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης ολοκλήρωσης του έργου σύμφωνα με τις ανωτέρω προβλέψεις, η πρόσθετη καταβολή (πριμ) καθίσταται επιστρεπτέα καταβολή και συμψηφίζεται με οιαδήποτε οφειλή προς τον ανάδοχο».).

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο να περιληφθεί και στην εγκύκλιο αυτή επιφύλαξη εφαρμογής των άρθρων 152 και 154 του ν. 4938/2022 υπέρ των άρθρων 132 ή 337 του ν. 4412/2016, όπως είχε περιληφθεί στην εγκύκλιο της 25.09.2022 για την εφαρμογή του άρθρου 154 (πρβλ. παρ. 1 της εν λόγω Εγκυκλίου).

V. Δέον, όπως λαμβάνεται υπόψη, ότι για την αποτελεσματική άσκηση της αρμοδιότητας της Αρχής βάσει του άρθρου 347 παρ. 2 (δ) ν. 4112/2016, κρίσιμη προϋπόθεση είναι να παρέχεται εύλογος χρόνος στο επιστημονικό προσωπικό αυτής, καθώς και στα μέλη της Επιτροπής της παρ. 5 του άρθρου

353 του ν. 4412/2016, προκειμένου οι προς διαβούλευση εγκύκλιοι να εξετάζονται ενδελεχώς, τόσο ως προς τη συμβατότητά τους με τις διατάξεις επί των οποίων εκδίδονται, όσο και ως προς τη συνεκτικότητά τους με το λοιπό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο.

VI. Συμπέρασμα

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή, ασκούσα την κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. δ του ν.4412/2016, όπως ισχύει, αρμοδιότητά της, διατυπώνει την παρούσα γνώμη στο πλαίσιο διαβούλευσης του Σχεδίου Εγκυκλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, με θέμα «Διευκρινήσεις σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 152 και 154 του ν. 4938/2022 (Α' 109)», με τις προπαρατιθέμενες παρατηρήσεις, επισημάνσεις, καθώς και τις προτεινόμενες διορθώσεις και βελτιώσεις.

Αθήνα, 27/12/2022

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοδοκάτου